

Světový přeborník v supertěžké váze

XOSL 1.1.3 - bootovací manager

Asi neexistuje čtenář Chipu, který, poté co se rozhodl instalovat Linux, se zřekl starého operačního systému, smazal ho a začal zguntu na čisté louce. Pak ovšem potřebuje tzv. boot manager - program, který mu při startu počítače umožní vybrat z nainstalovaných operačních systémů ke spuštění. Některé operační systémy již takový nástroj pod různým jménem obsahují (OS/2 - Boot Manager, Linux - LiLo, DR DOS - Loader), ovšem existují i na operačním systému nezávislé aplikace. Rád bych vám jednu neobyčejně povedenou, freewarovou představil - eXtended Operating System Loader 1.1.3 (XOSL).

Nejprve je třeba upozornit, že instalace více operačních systémů na jeden počítač je možná, v žádném případě však není jednoduchá a bezproblémová, zejména tehdy, máme-li již na disku množství programů a dat. Neměl by se do ní určitě pouštět uživatel, který bezpečně neovládá manipulaci s diskovými oblastmi. Po úspěšné instalaci však, díky nástroji jako XOSL, mohou více operačních systémů využívat i poučení laici.

Po stažení a rozbalení dat z domovské stránky www.xosl.org vytvoříme dle návodu startovací disketu systému Free DOS 0.4 Beta, na které se již nacházejí všechny potřebné soubory pro instalaci XOSL. Autor programu velmi důrazně doporučuje provádět instalaci XOSL z diskety pro případ, že nebude vše pracovat jak má. Po instalaci totiž zůstanou na instalačním médiu uloženy informace o původním obsahu MBR (Master Boot Record) disku, a rovněž o XOSL samotném. Není pak problém manager korektně odinstalovat včetně obnovy případného původního.

Instalační program se spouští z DOSu a působí důvěrně známým dojmem, podobným AWARD BIOS. Žádné překvapení se nekoná, strohost je až zarážející, možnosti nastavení a konfigurace jsou minimální. Vybrat si můžeme, zda chceme boot manager instalovat, odinstalovat nebo obnovit už nainstalovaný. Po otestování zařízení PC dostaneme na výběr, zda se má instalace provést na již existující DOS disk (FAT16 i 32) nebo na vyhrazenou (dedikovanou) primární oblast disku, která však již musí předem existovat. Instalační program sám žádnou možnost vytvoření či manipulace s diskovými oblastmi nemá. Vzhledem k limitovanému počtu primárních oblastí je nutno dobře zvážit, kam budeme XOSL instalovat. Některé operační systémy pro sebe vyžadují primární oblast (DOS, Win9x), jiné se spokojí s logickým diskem na rozšířené oblasti (Linux, OS/2), takže na používaných systémech záleží, jestli zůstane volná alespoň jedna primární Partition. Důležitý je fakt, že Free DOS neumožňuje instalaci XOSL do DOS oblasti. Po výběru cíle instalace ještě odpovíme na otázky, které se týkají bodového rozlišení grafické karty, připojení myši a doporučenou instalaci Ranish Partition Manageru – což je nástroj pro práci s diskovými oblastmi (obdoba Norton DiskEditu).

Po restartu program mile překvapí komfortním grafickým prostředím, kde je vše snadno pochopitelné, srozumitelné a intuitivní. Přitom si musíme uvědomit, že v tuto chvíli ještě neběží žádný operační systém, vše si musí program obsloužit sám!

Co nám náš nový boot manager nabízí? Můžeme samozřejmě volit typ bootovacího operačního systému, přičemž lze jeden nastavit jako předvolený a spouštěný automaticky s prodlevou, dále přidávat jednotlivé oblasti do startovací nabídky, vyřazovat a přidávat popisy, horké klávesy, nastavovat implicitně zaváděnou oblast, nastavit skrývání primárních oblastí, chránit vybrané nabídky startovacího menu heslem, měnit pořadí položek startovacího menu, aktivovat příslušné oblasti při startu. XOSL je také schopen pomoci některým operačním systémům (i z dílny Microsoftu), které nezvládají start z druhého fyzického disku v počítači. Lze také nastavit dobu, po kterou manager čeká, než zavede předvolený systém. Pokud stiskneme Enter, manager ukončí odpočítávání a zahájí bootování předvoleného systému okamžitě, pokud stiskneme jinou klávesu je odpočítávání zastaveno a očekává se manuální ovládání. Velkou radost mi XOSL udělal tím, že zvládá bootovat z diskety, nemusím tak neustále měnit nastavení BIOS.

Jakmile si vytvoříme startovací nabídku a uložíme ji, můžeme ji hned otestovat. V pravé polovině dialogového panelu vybereme příslušnou položku a stiskneme pod ní umístěné tlačítko Boot. Pokud vše pracuje jak má, můžeme si ještě nastavit další volby jako zobrazení, myš, přístupová hesla a horké klávesy.

Jak jste už asi sami poznali, eXtended Operating System Loader 1.1.3. si mě zcela získal. Asi po deseti minutách seznamování jsem jím bez nejmenších pochybností nahradil Boot Manager z OS/2 WARP, který jsem do té doby asi dva roky používal. LiLo jsem používal i přes jeho nesporné schopnosti vždy jen jako sekundární zavaděč pouze pro Linux, protože jeho způsob komunikace s uživateli určitě není vzorem pro ostatní software. XOSL má také jednu nespornou výhodu navíc

oproti svým soupeřům - je schopen konfigurovat sám sebe.

Recenzi, rozšířený návod na instalaci, instalační data a off-line verzi domácí stránky najdete na Chip CD 8/00 v rubrice Zkuste si sami.

David Nikodem